PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 236 - Cena 4.- lire | TRST, petek 8. marca, 1946 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1 - I. Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Plebiscit primorskega ljudstva za priključitev k Jugoslaviji:
46.800 mrtvih, 7.000 invalidov, 95.460 deportiranih, 19.357 požganih domov, 16.837 de'no porušenih domov

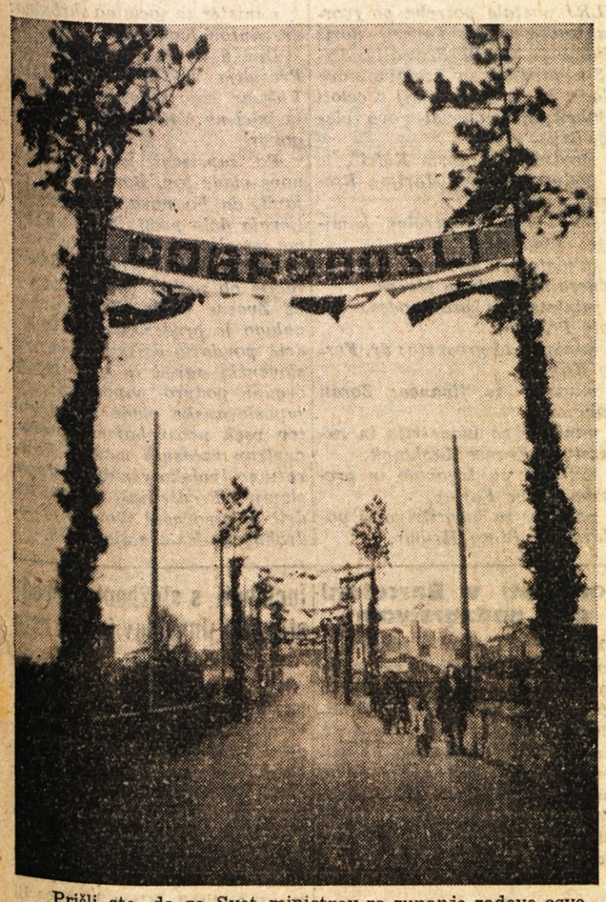

Prišli ste, da za Svet ministrov za zunanje zadeve osvetlite vprašanje o razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo, da raziščete narodnostna, gospodarska in zemljepisna vprašanja Julijske krajine.

Želimo, da ugotovite samo dejstva.

Dejstva v zvezi s temi vprašanji bodo pokazala, da je Julijski krajina po svoji ogromni večini že 13 stoletij naseljena s slovanskim prebivalstvom in da tvori italijansko prebivalstvo le otoke na slovanskem ozemlju. To osvetljuje tudi veliko krivico, ki jo je za slovansko prebivalstvo Julijske krajine predstavljala rapalska pogodba, s katero so bili ti kraji prisojeni Italiji. Rapalska pogodba je bila vzrok strašnemu terorju s strani Italije in raznarodovanju, ki ga ne pomni zgodovina. Izganjali so nas z naše zemlje, nam zapirali naše šole, nasilno izpreminjali naše priimke v italijanske, prepovedali slovensko govorico celo v cerkvi, nas pošiljali v koncentracijska taborišča, v ječe, v smrt zato, ker smo bili Slovani.

Prebivalstvo Julijske krajine je šlo od prvih dni italijanske okupacije v borbo za osvoboditev izpod tujega jarma. O sili te borbe svedočijo obsodbe izrednega sodišča. Znašale so 5 odstotkov za slovensko prebivalstvo Julijske krajine, ki je tvorilo 1.5 odstotkov prebivalstva celotne Italije.

Ta borba je zav a vsenarodni razmah v vojni zoper fašistično Italijo in Nemčijo. V upanju, da bodo ti kraji priključeni k Jugoslaviji, je celokupno slovansko prebivalstvo te pokrajine stopilo v borbo na strani zaveznikov. Njegovemu zgledu je sledilo demokratično italijansko prebivalstvo te dežele, ki se je skupno s slovanskimi borci borilo v sklopu edinic narodno osvobodilne vojske Jugoslavije. Nadčloveške žrtve, o katerih pričajo naši padli in naš porušene vasi je sprejelo prebivalstvo Julijske krajine nase z določenim ciljem, da si v borbi izvojuje osvoboditev izpod italijanskega jarma in priključitev k Jugoslaviji.

V teku borbe se je skovalo najtesnejše bratstvo med slovanskimi in italijanskimi demokratičnimi množicami, ki postaja dan za dnem tesnejše. To bratstvo je jasen dokaz, da bo s pripojitvijo Julijske krajine k Jugoslaviji za vedno prenehala nacionalna mržnja.

Ljudstvo Julijske krajine noče ničesar drugega kot to, da na osnovi demokratičnih principov, ki so bili postavljeni v teku vojne, v interesu miru tega dela Evrope, svet zunanjih ministrov pride do zaključkov, ki bodo sankcionirali željo celokupnega prebivalstva Julijske krajine.

Slavoloki in napisi so samo dokaz nezlomljive volje naroda Julijske krajine, da se priključi k Jugoslaviji, o čemer se boste prepričali pri svojem delu.

Pozdravljeni na naših tleh

Welcome on our soil! Приветствуем вас на нашей земле! Soyez salués sur notre sol!

You have come on behalf of the Council of Foreign Ministers to investigate the problem of frontier delimitation between Yugoslavia and Italy, to inquire into ethnical, economic and geographic problems of the Julian March.

We wish only that you establish the facts. Facts will show that for the last 13 centuries the Julian March has been inhabited overwhelmingly by Slavs and that the Italian population forms islands on this Slav territory. Facts show the great injustice committed by the treaty of Rapallo which handed over the Julian March to Italy. The Italian policy towards the Julian March was one of terrorism and denationalisation, unique in history. They drove us from our soil, closed our schools, forcibly changed our Slav names into Italian ones, forbade us the use of our mother tongue even in churches, sent us to concentration camps, to prisons, to death-simply because were Slavs.

From the first day of Italian occupation the population of the Julian March fought to free itself from foreign yoke. The numerous sentences handed down against the Slav population by the fascist Special Court testify of the violence of the struggle.

During the war against fascist Italy and Germany this struggle became a national uprising. In the hope of uniting with Yugoslavia the entire Slav population participated in the struggle on the side of the Allies. A large part of the Italian population of the Julian March followed the exemple of the Slavs and joined the formations of the National Liberation Army of Yugoslavia. The population of the Julian March underwent superhuman sacrifices — our dead and our destroyed villages testify of them — with one clear aim: to liberate itself from the Italian yoke and unite with Yugoslavia.

A brotherhood between the Slav and the democratic Italian population was forged in the course of the common struggle. This brotherhood has grown stronger ever since. It is an eloquent proof of the fact that the union of the Julian March with Yugoslavia would eliminate the national hatred in this region.

In the name of democratic principles we all fought for, during the war and in the interest of peace in this part of Europe the people of the Julian March wish the Council of Foreign ministers to reach a conclusion which will sanction the wishes of the population of our land.

The inscriptions and the arches erected in your honour are only one proof of the unbreakable will of the people of the Julian March to be united with Yugoslavia.

Вы прибыли сюда, чтобы для Совета министров иностранных дел осветить вопрос о разграничении между Югославией и Италией, чтобы выяснить этнические, хозяйственные и географические проблемы Юлийской Крайны.

Мы хотели бы, чтобы вы установили только факты. Факты в связи с этими проблемами покажут вам, что Юлийская Крайна в своей преобладающей части уже 13 столетий населена славянами, и что итальянское население представляет только острова на славянской территории. Это бросает свет на великую несправедливость, которую для славянского населения Юлийской Крайны представлял договор в Рапалло, по которому эти края были отданы Италии. Рапальский договор породил страшный террор со стороны Италии и такую денационализацию, какой не знала наша история. Нас изгоняли из нашей земли, закрывали наши школы, насильственно заменяли наши фамилии итальянскими, запрещали словенскую речь даже в церкви, ссылали нас в концентрационные лагеря, посылали нас в тюрьмы и присуждали к смерти только потому, что мы были славяне.

Терррор и меры, направленные к денационализации с первых дней итальянской оккупации, побуждали население Юлийской Крайны к борьбе за освобождение из-под чуждого ярма. О напряженности этой борьбы свидетельствуют приговоры чрезвычайного суда. Они составляли 5% для славянского населения Юлийской Крайны, представлявшего только 1.5% населения всей Италии.

Эта борьба получила всенародный размах в войне против фашистской Италии и Германии. В надежде, что эти края будут окончательно присоединены к Югославии, все славянское население этой области вступило в борьбу на стороне союзников. Его примеру последовало демократическое итальянское население этой страны. Вместе со славянскими борцами оно сражалось в составе частей народно-освободительного войска Югославии. Сверхчеловеческие жертвы, о которых свидетельствуют павшие в бою и наши разрушенные деревни, население Юлийской Крайны приняло на себя с определенной целью — в борьбе завоевать себе освобождение от итальянского ярма и воссоединение с Югославией.

В этой борьбе было выковано самое тесное братство между славянскими и итальянскими демократическими массами, которое становится с каждым днем еще теснее. Это братство — ясно доказательство того, что присоединение к Югославии знаменовало бы собою полное исчезновение национальной вражды.

Народ Юлийской Крайны желает одного: он желает, чтобы Совет министров иностранных дел, на основе демократических начал, провозглашенных втечение войны, и в интересах мира в этой части Европы пришел к выводам, которые санкционировали бы волю всего населения Юлийской Крайны.

Триумфальные арки и надписи — это только доказательство непоколебимой воли народа Юлийской Крайны, стремящегося к присоединению к Югославии, в чем вы убедитесь во время вашей работы.

Vous êtes venus de la part du Conseil des ministres des affaires étrangères pour éclaircir la question des frontières entre la Yougoslavie et l'Italie et les problèmes nationaux, économiques et géographiques de la Marche Julienne.

Nous désirons seulement que vous constatiez les faits.

Les faits, en rapport avec ces questions, montreront que la Marche Julienne est déjà habitée par des habitants slaves, dans sa plus grande partie, depuis le 13ème siècle, et que la population italienne ne forme que des ilôts dispercés, dans le territoire slovène. Ceci montre aussi la grande injustice que rappréseuta le traité de Rapallo pour la population slave de la Marche Julienne.

Le traité de Rapallo fut la cause d'une terreur horrible, de la part de l'Italie, et d'une dénationalisation qui ne connaît pas de pareil. On nous expulsait de notre terre, on fermait nos écoles, on transformait de force nos noms en noms italiens, on interdisait la langue slovène même dans les églises, on nous envoyait dans des camps de concentration, dans des prisons, à la mort — car nous étions Slaves.

Dès les premiers jours de l'occupation italienne, la population de la Marche Julienne s'engangea dans la lutte pour la libération. Les condamnations, rendues par le «Tribunale Speciale», témoignent de l'âpreté de cette lutte.

C'était tout le peuple qui était engagé, dans cette guerre contre l'Italie fasciste et l'Allemagne. Toute la population slave du pays entra en lutte, du coté des Alliés, dans l'éspoir que ces régions seront finalement rattachées à la Yougoslavie. Les Italiens d'ésprit démocratique suivirent cet éxemple et combattirent ensemble avec les combattants slaves, das les unités de l'Armée de libération nationale yougoslave. La population de la Marche Julienne prit sur elle les sacrifices surhumains dont témoignent les victimes tuées et nos villages détruits, dans le but de se libérer du joug italien et de se joindre à la Yougoslavie.

Au cours de la lutte, une fraternité étroite se forgea entre les masses slaves et italiennes, une fraternité qui de jour en jour devient plus intime. Cette fraternité est une preuve nette qu' ici la haine entre les nations cessera pour toujours avec le rattachement de la Marche Julienne à la Yougoslavie.

Les habitants de la Marche Julienne désirent uniquement que le Conseil des ministres des affaires étrangères arrive à des conclusions reposants sur des principes démocratiques qui ont étés établis au cours de la guerre et qui sanctionneront dans l'intérêt de la paix, dans cette partie de l'Europe, les désirs de la population.

Les arcs de triomphe et les inscriptions sont seulement la preuve de la volonté inébranlable du peuple de la Marche Julienne de se joindre à la Yougoslavie; vous vous en convaincrez, au cours de votre travail.

Narodnostna slika Julijske krajine

Znano je, da bi morala biti po sklepu štirih zavezniških ministrov za zunanje zadeve nova meja med Italijo in Jugoslavijo poglavitno etničnega značaja, s čim manjšim številom prebivalstva pod tujo upravo. Po zadnjih vesteh bi se še zdelo, da bo razmejitvena komisija, ki je že v Julijski krajini opirala svojo odločitev tudi še na geografska in gospodarska dejstva.

Tudi Jugoslavija opira svojo zahtevo po priključitvi takozvane Julijske krajine na narodnostne razloge, ker je Julijska krajina kot nedeljiva celota v narodnostnem oziru sestaven del Jugoslavije. Kot nedeljiva celota je Julijska krajina tudi v geografsko-gospodarskem oziru sestavni del Jugoslavije. Julijska krajina pa pripada kot nedeljiva celota k Jugoslaviji tudi po izrecni volji večine njenega prebivalstva, ki zahteva to priključitev na podlagi pravice do samoodločbe, priborjene s krvavo osvobodilno borbo in priznane v obveznih zavezniških izjavah.

Gotovo je vsekakor, da se bo velika važnost pri določanju nove meje polagala na narodnostne razloge. Naš namen je, ustaviti se v naslednjem ravno pri narodnostnih razlogih.

Prebivalstvo Julijske krajine sestavljajo, kot je znano, štiri narodnosti: Slovenci, Hrvati, Italijani in Furlani, ki vsi skupaj štejejo nekaj nad milijon duš. Tujemu, neprizadetemu opazovalcu se bo morda zdelo nerazumljivo dejstvo, da se do dandanes še ni moglo točno ugotoviti, koliko od tega celokupnega števila odpade na posamezne narodnosti. To bo razumel le tisti, ki se nekoliko poglobi v politično zgodovino te dežele.

Prvo štetje prebivalstva Julijske krajine je bilo izvršeno leta 1846. Štetje se je vršilo na podlagi materinskega jezika. Ta sistem se je uveljavljal tudi pri naslednjih štetjih vse do leta 1880., ko se je prvič uvedlo ljudsko štetje na podlagi tako zvanega «občevalnega jezika».

Kakor je uvedba ljudskega štetja na podlagi «občevalnega» jezika v ostalih avstrijskih deželah imela namen pomagati nemškemu elementu do dokumentaričnega uveljavljanja v škodo slovanskih narodov (občevalni jezik se je lahko identificiral z uradnim jezikom, ki je bil nemški!), tako je ta sistem v naši deželi pomagal italijanskemu delu prebivalstva do neupravičenega dokumentaričnega uveljavljanja v škodo slovanskega dela prebivalstva. Izkoriščajoč dejstvo, da Slovenci in Hrvati v narodnostno mešanih krajih, posebno v mestih, obvladajo poleg svojega jezika tudi italijančino — katere so se morali posluževati v šolah, v javnih uradih in kot namečenci v javnih ali zasebnih podjetjih — so organi, katerim je bilo poverjeno štetje, in ki so bili po večini Italijani, zapisali za Italijane kratkomalo vse Slovence in Srbo-Hrvate, ki so jim na vprašanje v italijančini odgovorili italijanski, čeravno je očividno, da sta občevalni jezik gotove osebe in njena narodnost nekaj povsem ločenega. (Anglež, ki zna slovenski in se tega jezika kot «občevalnega» jezika poslužuje med Slovenci, zaradi tega gotovo ne postane — Slovenec!).

Porazne posledice tega napačnega načela, ki ga je že avstrijska uprava uveljavila po vseh ljudskih štetjih od leta 1880. do vključenega leta 1910. (zadnje avstrijsko štetje) za slovanski del prebivalstva so nazorno razvidne iz dotičnih statističnih podatkov glede Goriške pokrajine, Istre in Trsta:

V Goriški pokrajini je bilo leta 1846. Slovencev 128.462, Italijanov in Furlanov pa 61.489. Razmerje se ni občutno spremenilo niti pri prihodnjem ljudskem štetju leta 1857., ki je izkazalo Slovencev 130.741, Italijanov in Furlanov pa 62.974. Toda že leta 1880., ko se je prvič uvedlo ljudsko štetje na podlagi «občevalnega» jezika, so se Italijani začeli množiti «kot gobe po dežju». Evo številk: leta 1880. je bilo naštetih Slovencev 129.857, Italijanov in Furlanov pa kar 73.425. letu 1910., izkazuje Slovencev 154 tisoč 564, Italijanov pa 90.146. Tako so Italijani zrastli od 321 0/000, kolikor jih je bilo izkazanih 1846., kar na 361 0/00 v letu 1910, dočim se je število Slovencev znižalo od 670 0/00 v letu 1846. na 619 0/00 v letu 1910., vkljub temu, da je notorično, da je število rojstev pri Slovencih sorazmerno višje kakor pri Italijanih.

Glede Trsta je znano, da je bilo razmerje med slovenskim in italijanskim prebivalstvom, ko mesto ni še bilo doseglo svojega poznejšega trgovskega razvoja, kakor 6:7 (leta 1735 je bilo v Trstu 3385 Slovencev nasproti 3865 Italijanom). To razmerje se je do leta 1846 izpremenilo v 1:2, kar se da opravičiti z rastočim dotokom iz Italije. Štetje iz tega leta izkazuje 25.300 Slovencev nasproti 43.940 Italijanom (vštevši tudi tkz. «regnicole»). V štetju leta 1880 so bili «regnicoli» ločeni od avstrijskih Italijanov, a vkljub temu to štetje izkazuje razmerje med Slovenci in Italijani že kot 1:3 (Slovencev 26.263, Italijanov kar 88.887!). Leta 1900 je število Slovencev padlo kar na 24.679, dočim je število Italijanov na čudežen način zrastlo kar na 116.825. Za vsakega nepristranskega opazovalca je jasno, da tukaj nekaj ni moglo biti v redu. Zgodovina ne beleži, da bi bila takrat razsajala med Slovenci kaka kuga, tudi ne beleži, da bi se bila tržaška vrata zaprla dotoku delovnih sil iz bližnjega in daljnega tržaškega zaledja. Kaj se je bilo torej zgodilo? Štetje leta 1910 je razkrilo kot glavnega krivca tega stanja — «občevalni» jezik. V letu 1910 je bilo uradno naštetih le 36.208 Slovencev. Spričo formelne pritožbe, utemeljene z neizpodbitnimi dokazi o nepravilnostih, ki so jih zagrešili italijanski občinski organi, je bila ukazana revizija ljudskega štetja, ki je dvignila število Slovencev na 56.910, tako da izhaja iz uradnih podatkov v tem letu Slovencev 56.916, Srbo-Hrvatov 2403, Italijanov pa 118.926. Razmerje Slovencev in Srbohrvatov v Trstu je bilo torej leta 1910 zopet kakor 1:2. To po uradnih podatkih. V resnici je bilo to razmerje še dosti bolj ugodno za Slovence in Srbo-Hrvate. Na podlagi deželnozborskih volitev v letu 1911 prihaja prof. Roglič do zaključka, da je bilo leta 1910 v Trstu okoli 80.000 Slovencev ter okrog 100.000 Italijanov. (Glej J. Roglič: Le recensement de 1910. Institut Adriatique, Sušak, 1946). Tudi A. Vivante (L'Irredentismo adriatico, Firenze, 1912, Str. 130) se približuje tej številki na podlagi števila slovanskih dijakov v tržaških ljudskih in srednjih šolah.

V Istri je bilo po podatkih iz leta 1846 Hrvatov in Slovencev 166.440 napram 60.000 Italijanom. Leta 1880 pa je bilo naštetih 164.736 Hrvatov in Slovencev napram 114 tisoč 291 Italijanom, v letu 1910 pa 223.318 Slovencev in Hrvatov napram 147.417 Italijanom. Število Slovencev in Hrvatov se je torej znižalo od 590 0/00 v letu 1846 na 435 0/00 v letu 1910, število Italijanov pa zvišalo od 263 0/00 v letu 1846 na 381 0/00 v letu 1910!

Prof. Roglič ceni, da je bilo leta 1910 v Istri, v mejah rapalske pogodbe, največ 99.462 Italijanov napram 238.749 Hrvatom in Slovencem.

Pod italijansko upravo so se vršila tri ljudska štetja: leta 1921, 1931 in 1936. Pri dveh zadnjih štetjih se sploh ni jemala v obzir narodnost državljanov in zaradi tega za določitev narodnostnega razmerja sploh ne prideta v poštev. Ne prihaja v poštev v tem oziru niti štetje iz leta 1921, ko se je sicer še delilo prebivalstvo po narodnosti (še vedno na podlagi «občevalnega» jezika), toda pod italijansko upravo, ki je imela škarje in platno v rokah in je lahko nekontrolirano delala, kar se ji je zljubilo. V času, ko se je vršilo to štetje, je bil protislovanski teror v Julijski krajini že na višku. Slovenski in hrvatski Narodni domovi in njihove kulturne ustanove so bila že samo pogorišča, da so se Slovenci in Hrvati v središčih, kjer so vladali Italijani priznali za Slovane, je bilo treba že junaštva. K temu prihaja še naravnost objestno falsificiranje podatkov v korist Italijanom. V občini Smarje pri Kopru, ki je čisto slovenska in v kateri živi kvečjemu kakih 60 Italijanov, je bilo naštetih kar 2443 Italijanov napram 2049 Slovencem, v občini Moščenice 3013 Italijanov napram 16 Hrvatom, dočim je bilo istotam po štetju 1910 le 12 Italijanov nasproti 3164 Hrvatom! Za določitev številčnega razmerja med slovenskim in srbohrvatskim in italijanskim prebivalstvom Julijske krajine bi moglo torej priti v poštev kvečjemu ljudsko štetje iz leta 1910, seveda s primernimi korekturami. Na podlagi teh korektur ceni prof. Roglič (Gl. gori citirano delo!) razmerje med Slovenci Srbo-Hrvati ter Italijani in Furlani v Julijski krajini po stanju iz leta 1910 in 1911 tako-le:

Trbiški okraj	Slov.	3.000 It.	—.—	—.—
Idrijski in postojnski okraj .	Slov.	57.462 It.	—.—	—.—
Beneška Slovenija	Slov.	36.178 It.	—.—	Furlanov 15.372
Goriška pokrajina	Slov.	157.081 It.	34.046	Furlanov 53.583
Trst	Slov. in Hrv.	83.000 It.	117.342	—.—
Istra	Slov. in Hrv.	270.657 It.	100.240	—.—
Reka	Slov. in Hrv.	24.235 It.	18.787	—.—

Skupaj torej bi Julijska krajina štela 628.803 Slovencev in Srbo-Hrvatov, 251.351 Italijanov in 69.455 Furlanov, vse to po stanju iz leta 1910.

Toda tudi če hočemo ostati le pri uradnih številkah iz leta 1910.-1911., (katerih nepravilnost v škodo slovanskemu prebivalstvu — je — kakor smo omenili — očividna), nam že izidi ljudskega štetja iz leta 1910. dokazujejo pretežno slovanski značaj Julijske krajine. Po tem štetju je štela Julijska krajina 1,063.076 prebivalcev, od katerih je bilo Slovencev in Hrvatov 553.017, Italijanov pa 395.676. Če upoštevamo še dejstvo, da je italijanska uprava naštela leta 1921. poleg Italijanov tudi še 50.589 Furlanov (ki so očividno bili tu že leta 1910.), bi bilo številčno razmerje prebivalstva Julijske krajine — vedno po uradnih izidih iz leta 1910. — take-le: Slovencev in Srbo-Hrvatov 553.017 Italijanov 343.474, Furlanov pa 50 tisoč 589.

Pretežno slovanski značaj Julijske krajine pa ne izhaja samo iz zgornjega številčnega razmerja, ampak tudi iz dejstva, da je tudi pretežni del zemlje Julijske krajine v rokah slovanskega prebivalstva, ki je s to zemljo neločljivo in stalno vezano že stoletja, dočim je število mestnega prebivalstva, kakor je naravno, podvrženo stalnim izpremembam gospodarskega in trgovskega značaja. Ogromno večino kmetskega prebivalstva Julijske krajine tvorijo Slovenci in Hrvati. Tudi iz te strani izkazuje Julijska krajina narodnostno slovanski značaj. Italijansko prebivalstvo je stisnjeno v nekoliko mestnih središč, obkoljenih s slovanskim morjem, polnim življenjske sile in v stalnem porastu in napredku. Ta središča so nezmožna življenja brez dotoka svojega neposrednega zaledja, od koder prihajajo v mesto delovne sile in najbolj nujne vsakdanje mestne potrebščine.

(Se nadaljuje)

Dr FRANC TONČIČ

Razmejitvena zavezniška komisija prispela v Trst

Trst, 7. (VZN). — Delegati zavezniških zunanjih ministrov, ki morajo preučiti in staviti predloge o italijansko-jugoslovanski meji, so prispeli davi v Trst. Sovjetski in britanski delegati bodo stanovali v hotelu Excelsior Savoia, francoski in ameriški delegati pa v Grande Albergo della Città. Večji del sovjeteskih delegatov, ki potujejo preko Ljubljane, še niso prispeli.

Predstavniki t. r. ih velesil so: Jean Philippe Wolfram za Francijo, M. Gerašenko za Sovjetsko zvezo, C. H. M. Waldock za Veliko Britanijo in Philipp Moscly za Združene države.

Želja primorskega ljudstva je ena sama: priključitev k FLRJ

Vtisi francoskega novinarja iz Primorske

Pariz, 7. - Tanjug — List «Ce soir» objavlja članek svojega dopisnika Cartina, v katerem pojasnjuje svoje nepozabne vtise s pogreba narodnega heroja Julijske krajine Janka Premrla-Vojka, ki se ga je udeležilo nad 40.000 oseb in ki se je vršil v njegovi rodni vasi v Vipavski dolini.

Dopisnik poudarja, da so govori domačih političnih predstavnikov na grobu izrazili ogromno željo tega prebivalstva po priključitvi k Jugoslaviji.

Dopisnik opisuje zgodovino narodno-osvobodilne borbe prebivalstva Julijske krajine in njegove ogromne žrtve v tej borbi za priključitev k Jugoslaviji in pravi: «Ko sem govoril s tem hrabrim ljudstvom in skrbno opazoval delovanje popolnoma demokratičnih ustanov v vsaki vasi in okraju, sem se prepričal, da bi zasedba teh pokrajin po Italiji pomenila delovanje proti ljudski želji, proti ljudstvu, ki ga moramo šteti med najhrabrejše, kar jih je ta vojna pokazala v Evropi.

Prepričan sem, da bi se to ljudstvo ponovno zateklo v gozdove, če bi kdor koli poskušal preprečiti njegovo željo, sodelovati pri graditvi jugoslovanske demokracije tudi na tem ozemlju To je ljudstvo, za katerega geslo: «Odpor do smrti» ni samo prazna fraza.»

***

Pariz, 7. - Tanjug — «Humanité» je objavil članek, ki poudarja, da so nekateri listi, med njimi poluradni «Le Monde» objavili Reuterjevo poročilo o koncentraciji jugoslovanske armade na Morganovi črti v Julijski krajini.

«Humanité» pravi, da je ta vest značilna in da gre za kampanjo, ki jo vodijo nekateri reakcionarni krogi iz Londona s sodelovanjem italijanskih reakcionarjev. Lažna poročila o koncentracijah Titovih čet se izrabljajo kot pretveza za vzdrževanje tujih čet v coni A.

«Humanité» poudarja: «Vse to skupno z umori, uboji in vsemi drugimi vrstami izzivanj s strani italijanskih fašistov in drugih vojnih zločincev, se dogaja točno v trenutku, ko se pričakuje prihod medzavezniške komisije.»

Šofer polkovnika Bogomolova aretiran od zavezniške policije

Na bivšem trgu dell'Impero je včeraj opoldne aretirala zavezniška policija soferja tov. Kumar Viljema in zasegla osebni avto S 1021 JA in eno brzostrelko. Šofer Kumar je pripeljal z omenjenim avtomobilom iz Ljubljane polkovnika Rdečearmejske misije Bogomolova, ki je prispel semkaj kot delegat razmejitvene komisije zastopnikov zavezniških zunanjih ministrov.

Soferja so aretirali medpotoma, ko je vozil svoj avto v delavnico na pregled. Po kratkih informacijah je policija šoferja takoj ispustila in mu vrnila avto in brzostleko.

8. marec mednarodni praznik žena

Danes praznujejo žene vsega sveta svoj dan. Toda mnogo žena ne praznuje svojega mednarodnega praznika v svobodi, temveč ga praznuje v najostrejši borbi proti preostalim fašističnim režimom, proti ostankom fašizma. Mnogo, premnogo žena se mora danes še boriti za dosego svojih ciljev — svobode in enakopravnosti. Mnogo žena pa po končani drugi svetovni vojni in po končanih osvobodilnih bojih praznuje svoj dan v porušenih domovih, v pomanjkanju, bedi in nesreči; praznuje svoj dan na delu za obnovo svoje razdejane dežele. Vse pa se čutijo čvrsto povezane, vse vedo, da je njihov cilj samo: pomagati si druga drugi v nadaljni borbi za dosego svojih pravic.

Žene širom sveta praznujejo svoj mednarodni dan šele od leta 1910. V tem letu so zastopnice žena raznih držav, zbrane na mednarodnem kongresu v Kopenhagenu, sklenile, da bodo vsako leto praznovale 8. marec kot mednarodni praznik žena. Od takrat so napredne žene vsega sveta praznovale ta dan v znamenju borbe za žensko enakopravnost.

Toda v letih pred prvo svetovno vojno ni ta praznik imel tako revolucionarnega značaja, kakor v letih vojne, zlasti v letu 1917. tik pred rusko revolucijo. Tedanjemu klicu Lenina mirnim in delavnim ljudem, naj prenehajo z medsebojnim klanjem, ki koristi samo osvajalcem, so se odzvale delovne množice vsega sveta, med njimi tudi matere in žene. Na praznik mednarodnega ženskega dne leta 1917. pa je odšlo na ulice stotisoče žena, ki so odločno zahtevale mir, kruh in svobodo. Ženam so se pridružili ruski vojaki in delavci. Tako je ta demonstracija borbenih žena prerasla v demonstracije vsega ruskega delovnega ljudstva. Borbenost ruskih žena je prešla tudi na žene in ostale množice sveta ter pripomogla k zaključku prve svetovne vojne.

Na dan mednarodnega praznika so žene širom sveta še večkrat šle na ulice, še večkrat odločno in smelo stopile na pot borbe za dosego svojih svetih pravic. V zadnjih desetletjih so žene praznovale 8. marec vedno v smislu mobilizacije vseh ženskih sil za borbo. V teku osvobodilnih bojev je bil mednarodni praznik žena dan mobilizacije vseh naprednih žena za borbo proti najkrutejšemu osvajalcu — fašizmu. To pot so zopet prednjačile ruske žene. Takoj za njimi pa so korakale jugoslovanske žene, ki so prav tako nesebično žrtvovale vse, kar jim je bilo mogoče žrtvovati za svobodo in enakopravnost.

V teku osvobodilnih bojev se kliku mobilizacije vseh ljudskih sil ni odzvalo samo na stotisoče jugoslovanskih žena, temveč tudi na tisoče in tisoče žena Primorja. Primorska žena, ki je vodila že 25 let tiho borbo proti fašizmu, je odločno in smelo stopila na plan in pričela odkrit neizprosen boj proti fašističnemu krvoloku. Mnogo primorskih žena je zapustilo svoje domove in odšlo med naše borce v gozdove. Nešteto žena pa je opravljalo najrazličnejše delo doma, je na najrazličnejše načine pomagalo pri osvoboditvi vsega človeštva izpod fašističnega jarma.

Danes je borba končana. Toda ostalo je mnogo elementov, ki bi hoteli odvzeti osvobojenemu ljudstvu pridobitve, katere si je priborilo s težkimi žrtvami. Zato je dolžnost vseh naprednih žena, da se borijo dalje proti ostankom fašizma, proti vsemu kar je protiljudskega.

Letošnji 8. marec praznujejo vse žene sveta v duhu sklepov Mednarodnega kongresa žena v Parizu, to je v znamenju borbe za dosledno uničenje fašizma, za demokracijo in pravičen mir.

Letošnji 8. marec pa je tudi dan mobilizacije vseh ženskih sil na polju obnove, vzgoje otrok, sodelovanja na vseh poljih javnega življenja. Za primorske žene, ki so žrtvovale v osvobodilni borbi ob strani jugoslovanskih žena svoje može, hčere in sinove, pa je ta dan, dan mobilizacije vseh sil za priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Postani član Rdečega križa

Življenje tovariša Sreberniča

Prejeli smo naslednje s prošnjo za objavo:

Odelek Agitpropa KPJK, Ljudski dom, II. nadstopje, soba št. 11. v Gorici prosi vse tovariše, prijatelje in znance pok. Jožefa Sreberniča, bivšega komunističnega poslanca iz Solkana (Gorica), naj zberejo spise ali spomine na njegovo življenje ter naj jih čimprej pošljejo na omenjeni naslov.

Zelo bomo hvaležni onim, ki so živeli skupno z njim v koncentraciji ali drugje in ki bi spisali spomine o tem življenju. Zbrano gradivo bo služilo za objavo brošure o življenju pokojnega Sreberniča, ki je umrl v tragičnih okoliščinah za časa osvobodilne vojne.

KONFERENCA PROTIFAŠISTIČNIH ŽENA CONE A

Bratsko združene hočemo živeti v Jugoslaviji

V kinedvorani Doma pristaniških delavcev v Trstu so se včeraj zbrale antifašistične žene iz vse cone A Julijske krajine, da dan pred mednarodnim ženskim praznikom ponovno potrde svojo neomajno voljo, ostati združene v bratstvu, da odločno izpovedo svojo zahtevo po združitvi Trsta in Julijske krajine s FLRJ in da s svojo složnostjo vsemu svetu pokažejo, da za mirno sožitje vseh treh narodnosti ni potrebna nikaka internacionalizacija, ker bratstvo ni obrabljena fraza, temveč zgodovinska nujnost ljudstev, ki žive skupno, nujnost, ki je prišla do izraza v skupnih borbah proti nacifašizmu.

Žene so prišle od vsepovsod: iz Brd, Gorice, Trsta in Pulja. Le onih iz Slovenske Benečije ni bilo, ker jih reakcionarji preganjajo, kakor preganjajo njihove može in sinove, ki so se borili v partizanskih vrstah.

V dvorani, katere oder je bil zelo okusno in lično okrasen z obema zastavama, veliko rdečo zvezdo in mimozami, je bilo svečano in prazno razpoloženje; vseh osemsto žena je z veliko zbranostjo poslušalo razna poročila in burno ploskalo govorom raznih delegatk. Konferenco je otvorila v italijanščini tov. Gigliola Destradi, ki je v svojem dejala, da so se žene zbrale ravno sedaj, ko se odloča usoda Julijske krajine in ko reakcija poskuša na vse načine, da bi nas opeharila za sadove dolgotrajne borbe. Toda slovenske in italijanske antifašistične žene odločno odgovarjajo vsem spletkarjem: «Nočemo nazaj v leto 1918, ampak hočemo iti naprej po oni poti, ki jo je oškropilo in zaznamovalo s svojo krvjo 46.000 naših najboljših sinov, po poti, ki vodi k združitvi Julijske krajine s FLRJ.

Po enominutnem molku v počastitev antifašistk, ki so žrtvovale svoje življenje v narodno osvobodilni borbi, je tov. Stoka pozdravil zbrane žene v imenu MOS-a za Trst, tov. Jaksetich pa v imenu KPJK.

Za tem je tov. Burlini Loretta podala poročilo o deležu žena v narodno osvobodilnem gibanju. Dejala je, da so žene veliko prispevale v osvobodilni borbi, ker so ob vseh priliknih dokazale, da je bolje umreti, kot pa kloniti glavo pred krvniki in zatiralci. S svojo množično udeležbo v narodno osvobodilnih bojih so žene jasno pokazale, da ne bodo trpele več nikakega izkoriščanja in poniževanja, ter da ne bodo več dopuščale, da bi njih družine stradale. Od španske revolucije pa do narodno osvobodilnih bojev v vsej Evropi so žene zvesto stale ob strani svojih mož in polnile ječe. Danes pa se bore za obrambo demokratičnih pridobitev in popolno uničenje fašizma. Tov. Burlini je končala svoje poročilo s pozivom naj žene store vse, kar je v njihovi moči, da bo v Julijski krajini in Trstu vladala ona ljudska oblast, katero so pomagale ustvarjati tudi žene, ko so tvegale vse.

Nato je tov. Milena Bizjak podala referat o socialnem vprašanju žene in orisala družbeni razvoj žena v teku stoletij ter njihovo borbo za enakopravnost in politične pravice. Dejala je, da so žene naše popolno zaščito šele v zakonodaji napredno demokratičnih držav.

Zatem je tov. Pipan Zmaga podala organizacijski referat v katerem je poudarila, da je treba poglabljati in utrjevati bratstvo ter združiti vse antifasistke v enotno organizacijo žena JK. Žene so mnogo storile, toda težak gospodarski in politični položaj zahteva od njih še večjih naporov.

Po referatih se je razvila živahna diskusija, ki je pokazala, kako se žene zanimajo za vsa perča vprašanja sedanjega časa. Govorile so o čistki v šolah, o pomanjkanju slovenskih učnih knjig, o potrebi razširjenja članstva, o ženskih sindikalnih vprašanjih, o čiščenju v tovarnah, o kulturnih krožkih, o potrebah delavstva, o zapuščeni deci itd. Najbolj pa so poudarjale zahtevo po priključitvi k FLRJ, obenem pa pouradjale, kako bi bila skodljiva internacionalizacija Trsta.

Tov. Lucca Emma iz Pulja je dejala, da mora Julijska krajina pripadati k Jugoslaviji, ker je po večini naseljena s Slovani ter omenila, da se italijanske žene zavzemajo za tako rešitev, ker bodo pravice italijanske manjšine v FLRJ dobro zaščitene. Rekla je, da so bili Slovani Italijanom zgled, kako se je treba boriti za svobodo. Najbolj ganljivo pa je govorila tov. Filippi Francesca. Prikazala je obupen gmotni položaj delavskih družin, odločno zahtevala, da se otroci ne smejo vzgajati po fašističnem sistemu ter vzkliknila: «Naj vsi vedo, da nismo nasprotni italijanskemu narodu, temveč fašizmu pa naj si bo katerekoli narodnosti». Končala je z besedami: «Ne bodo nas uklonili niti z obljubami, niti z grožnjami». Vse žene so njenemu izvajanju burno pritrjevale in ploskale. Tov. Loretta je omenila, da je prišla medzavezniška komisija ter predlagala, naj ji posije dobrodošlico. Tudi to so žene sprejele z aplavzom Žene so tudi sklenile poslati protest Francovi vladi zaradi preganjanja antifašistov. Končno so poslale pozdravno brzojavko maršalu Titu, sovjetskim ženam, Mednarodni ženski zvezi v Pariz, italijanski ženski zvezi v Rim in glavnemu odboru AFŽ Jugoslavije.

Tržiško ljudstvo brani svoj simbol

POLK. BOWMAN: *«Prebivalstvo bo imelo najširšo možnost, da izrazi svoja čustva!»*

Pred dnevi so tržiški antifašisti naslikali na fasado «Rocca»-e, nasproti glavnemu mestnemu trgu rdečo zvezdo, ki naj bi izražala ljudska čustva italijansko slovenskega bratstva, kot bi se dalo uresničiti le s priključitvijo k Jugoslaviji. V sredo ob 11.30 uri pa je patrola civilne policije pričela odstranjevati rdečo zvezdo. Kakor hitro je ljudstvo to opazilo, je hotelo preprečiti to dejanje. Prvo skupino ljudi, ki se je približala policistom, ko se ustavili in jo tudi pregledali. Medtem pa so izvedeli za to tudi delavci in se podali iz tovarn na trg. Okrog 2.000 ljudi je slo na grič in gledalo delavce, ki so znova naslikali izrisano rdečo zvezdo. Tudi dež jih ni pregnal. Prepevali so partizanske pesmi in poslali k guvernerju delegacijo, da izrazi voljo ljudstva. Odgovorili so ji, da bo dala ZVU ob 16 uri svoj dokončni odgovor.

Ob tej uri pa je oddelek vojaške policije prišel ponovno brisat zvezdo. Delegaciji pa, ki je prišla na sedež ZVU, so dejali, da je rdeča zvezda neumnost in da bo delegacija odgovarjala za kakrsnokoli dejanje ljudstva. Na odločni odgovor delegatov, da je ta rdeča zvezda simbol bratstva italijanskega in slovenskega naroda in da predstavlja 46.000 padlih v antifašističnem boju, pa je tudi ta oficir čutil potrebo opravičiti se. Pojasnil je, da je postavljanje rdeče zvezde prepovedal komandant XIII. korpusa. Razen tega je pojasnil, da prebivalstvo ne sme javno manifestirati niti delegacije javno govoriti ljudstvu.

Delegacija pa je zopet tako primerno odgovarjala, da so vojaške oblasti umaknile slednjo zahtevo in obljubile, da bo delegate sprejel naslednji dan poveljnik XIII korpusa, ki edini lahko spremeni dosedanjo odločitev.

Odločno nastopanje italijanskih množic v Tržiču v obrambo simbola italijansko slovenskega in mednarodnega bratstva, ob času prihoda komisije, ko posebno bolestno občutijo vse množice vsako preganjanje izrazov svojega hotenja, je naravnost ganljiv primer čuta prijateljske naveznosti tamkajšnjega italijanskega ljudstva na svoje slovensko zaledje. To je izraz globokega tovarištva med Furlani in Slovenci te pokrajine, ki je nastalo v herojski skupni borbi proti faističnemu naslinežu in ki čuti potrebo izražati se posebno v današnjih dneh, ko se odloča usoda teh krajev. Zato se tembolj čudimo, da «Voce libera» pri opisu tega dogodka ni našla primernejšega naslova kot pa «Pol delovnega dneva za eno rdečo zvezdo». Mar «Voce libera» ne ve, koliko italijanskih junakov je padlo pod zastavo s to zvezdo? Ali mislijo gospodje od omenjenega lista morda, da se da delavstvo te pokrajine se vedno s poldnevno plačo opehariti za svoje ideale? Prepričani smo, da bo ZVU pri obravnavanju tega primera pokazalo več razumevanja za želje tržiškega prebivalstva.

Enotni sindikati hočejo odpraviti nezdravo sindikalno razcepljenost

Na zadnji skupščini direktivnih odborov strok, odborov, pododborov in zaupnikov tvrdk enotnih sindikatov dne 6. III. je poročal tov. Marino o pogajanjih za združitev med Enotnimi sindikati in «Sindacati giuliani». «Dočim je predstavništvo Enotnih sindikatov zagovarjalo združitev, so «Sindacati giuliani» pristali le na sodelovanje obeh sindikatov. Razgovori so prišli na mrtvo točko, ko je nevtralen opazovalec predlagal načrt, ki bi zadovolil obe skupini in ki je bil tudi sprejet. Ko pa ga je potem napisal, so ga predstavniki Enotnih sindikatov takoj podpisali, med tem ko so predstavniki Julijskih sindikatov to hipoma odbili in prišli z novim predlogom, po katerem se popolna združitev odloži na nedoločen čas. Predlog Julijskih sindikatov predlaga prenehanje medsebojnih napadov v tisku in propagandi, zahteva pa neodvisno delovanje obeh organizacij, dokler ne bi prišlo do popolne združitve.

Na svoji skupščini so odbori in zaupniki Enotnih sindikatov dne 6. marca sklenili odpraviti nezdrave razmere sindikalne razcepljenosti in si prizadevati dosečj združitev po sledečem načrtu:

1) delati za združitev že obstoječih sindikalnih organizacij v enotno organizacijo, katera bo priključena svetovni sindikalni federaciji, ne bo pa priključena nobeni narodni sindikalni centrali.

2 Pripraviti čim prej načrt za svobodne volitve tovarniških sindikalnih odborov in podobnih sindikalnih organizacij z neposrednim stikom z delovnimi množicami.

3) Delati za mirno medsebojno razumevanje delavcev za potrebe in višje cilje enotne množične delavnosti.

4) V primerih sindikalnih akcij preden bi prišlo do združitve, koordinirati te akcije po linijah zadevnih sindikalnih vodstev.

Končno je tov. Radič objasnil veliko potrebo po sindikalni združitvi, ki za Enotne sindikate ne pomeni praznega besedičenja, ampak pogoj za uspešno razredno borbo. Nato je neki tovariš predlagal protest proti francovemu fašističnemu terorju. Navzoči so ga enoglasno sprejeli.

Odredba katere ne upoštevajo delodajalci

Dne 26. februarja t. l. je delovni urad ZVU sporazumno s sindikalnimi organizacijami odredil, da morajo industrijski obrati zopet namestiti delavce in nameščence, odpuščene po 31. decembru 1945. Te odredbe pa se delodajalci niso držali in je ostala za sedaj le na papirju.

Kakopak do odredbe ne bi prišlo, ako ne bi bila skrajno nujna, ako ne bi družine odpuščenih trpele lakote, ako ne bi bili njih otroci zaradi pomanjkanja že v obupnih prilikah. Gotovo se ta nevzdržni položaj ne bo popravil z odredbami, ki ostanejo le na papirju.

Odprto pismo glavnemu uredniku „Vita nuova" don Giorgiu Beariu

Urednik najstrupenejšega protijslovanskega lista v Trstu, «Vita nuova», ki se naziva katoliški list, je pa v resnici hujskaško glasilo italijanskega šovinizma, je po rodu — Slovenec. Njegov oče se ni pisal Beari, ampak Bekar in tudi njegova mati je rojena Tavčar iz Sežane. Njegovi sorodniki se zelo sramujejo, da imajo v družini odpadnika, posebno pa, da je to človek, ki vodi tako strupeno gonjo proti lastnemu narodu.

Vsekakor je to značilen primer za etnične prilike v Trstu, da so celo najzagrizenejši predstavniki veleitalijanske usmerjenosti rodom — Slovenci.

Včerajšnja «Voce del popolo» prinaša odprto pismo nekega Don Beari-jevega strica iz Sežane, ki najbolje prikazuje moralni lik človeka, ki si je drznil javno v odprtem pismu oblatiti eminentnega predstavnika hrvaškega duhovništva kot je msgr. Rittig, poleg stalnih izpadov proti Slovenstvu, Jugoslaviji in Jugoslovanskim državnikom. V naslednjem prinašamo ponatis odprtega pisma Don Beari-jevega strica tov. Franca Bekar-ja:

Sram me je, da sem tvoj stric. Zaradi tebe moram povešati glavo. Bil sem ponosen, da imam duhovnika v družini in zdaj od sramu ne vem, kaj naj storim. Slišal sem, da blatis slovenski jezik, oni narod, ki ti je na žalost dal roditelje, da blatiš svojega deda, svojega očeta in vse sorodstvo. Braniš tisto Italijo, ki je mučila tvojega očeta, vse tvoje prednike, ki počivajo v grobu.

Nočem te več videti pred svojimi očmi. Nikoli nisem maral onih fašističnih Italijanov, ki nam niso dovoljevali, da govorimo slovensko. Da, so tudi dobri Italijani in pošteni, toda s temi ti, odpadnik nisi v rodu.

Franc Bekar
Sežana, 5. marca 1946.

Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje sporoča

«Ker so nam v sredo popoldne odpovedali Gledališče Verdi v Gorici, vprizorimo v nedeljo, dne 10. t. m. v Ljudskem domu v Gorici ob 15. uri «Raztrgance» M. Bora, igra v treh dejanjih iz naše borbe. Isti dan ob 20. uri pa glasbeno komedijo v treh dejanjih P. Šureka «Pesem s ceste».

S to predstavo je zaključeno gostovanje Slovenskega narodnega gledališča v Gorici».

Tretja obletnica požiga Kazelj

Pred dnevi so minula tri leta, odkar je vasica Kazelj zgorela. Nikdar ne bomo pozabili teh strašnih dni trpljenja in nesreče. Lepega jutra je zapela strojnica, po vasi in polju pa so ljudje zakričali: napad je! Pribežali so domov in že so prihrumeli v vas razbojniki. Pričeli so požigati hiše. Dva dni, 3. in 4. marca 1943. je bila vas v plamenih. Prebivalci so nato zapustili vas za polne tri mesece. Ko so se vrnili, so pričeli delati na polju. Bili so brez orodja, brez živine in kar je najbolj žalostno, brez strehe. Toda niso se ustrašili. Pomagali so drug drugemu in upali, da bo kmalu prišel srečni dan svobode. Vasica Kazelj je najbolj prizadeta v sežanskem okraju.

Na dan 3. obletnice požiga so vaščani priredili uspelo kulturno predstavo. Vse točke sporeda so pričale o mučenju in trpljenju, ki ga je prebivalstvo te vasice prestalo v času italijanske in nemške okupacije. To ljudstvo, ki je za časa borbe žrtvovalo vse ob strani jugoslovanskih narodov, tudi danes odločno terja priključitev k FLRJ.

Gostovanje slov. narodnega gledališča za Trst in Slov. Primorje

Danes, 8. marca v Opatjem Selu: Matej Bor: «Raztrganci» ob 20. uri. 9. marca v Komnu: Matej Bor: «Raztrganci» ob 17. uri, Vito Zupan: «Andante patetico» ob 20. uri. 10. marca v Gorici: Matej Bor: «Raztrganci» ob 15 uri. 10. marca v Rihembergu: Vito Zupan «Andante patetico» ob 17. uri.

Dobra srca

Namesto cvetja na grob pokojnega očeta Mihaela Mevlje iz Prelog pri Lokvi 500 lir za partiz. sirote.

Vesela družba v gostilni Scheimer je darovala za otroški vrtec v Barkovljah 836 lir.

Tov. Nemec Karmela 200 lir za tisk. sklad.

Namesto cvetja pri zadrušnici za tov. Milko Pregre daruje mladina iz Ricmanj 500 lir za part. sirote.

Druž. Iščiga Jantz daruje 50 lir za našega dijaka.

Namesto cvetja na grob pok. mladinke Silvane daruje ASIZZ v Bazovici 500 lir za sirote padlih partizanov.

— Za kritje stroškov kongresa na Reki darujeta ASIZZ v Bazovici in Lipici 1.000 lir.

— Namesto cvetja na grob tov. dr. Dante-ja Grjona darujejo člani ce okrajnega odbora in plenuma ASIZZ za Gorico 1.702 liri socialnemu skrbstvu za vojne sirote.

Nova vlada Ljudske republike Slovenije

Prva vlada Ljudske republike Slovenije je 4. t. m. podala Prezidiju SNOS-a ostavko, ker je glede na delovne pogoje in glede na skladnost z ustavo FLRJ nastala potreba po reorganizaciji vlade. Tovariš Boris Kidrič je izročil Prezidiju SNOS-a predlog za sestavo nove vlade, ki ga je Prezidij v celoti odobril in imenoval novo vlado, kakor sledi:

Predsednik: Boris Kidrič,
podpredsednik: Marijan Brecelj,
predsednik Kontrolne komisije: Vida Tomšič,
minister za notranje zadeve: generalmajor Ivan Maček,
minister za pravosodje: dr. Jože Pokorn,
minister za prosveto: dr. Ferdo Kozak,
minister za finance: Zoran Polič,
minister za industrijo in rudarstvo: France Leskošek,
minister za trgovino in preskrbo: Tone Fajfar,
minister za kmetijstvo in gozdarstvo: Janez Hribar,
minister za delo: Tomo Brejc,
minister za gradnje: dr. Miha Kambič,
minister za narodno zdravje: dr. Marijan Ahčin,
minister za socialno skrbstvo: dr. Anton Krišnik.

Dne 6. t. m. je predsednik Prezidija SNOS-a tov. Josip Vidmar zaprisegel novo vlado in imel na člane nove vlade nagovor.

Po zaprisegi je predsednik nove vlade tov. Boris Kidrič izjavil, da bo nova vlada nadaljevala delo prejšnje v duhu in na temelju novoletne poslanice maršala Tita in njegove deklaracije ob priliki postavitve nove Zvezne vlade. Kot posebno nalogo je predsednik Boris Kidrič poudaril dolžnost, da vsi slovenski narod in vsi njegovi organi podpro napore Zvezne jugoslovanske vlade za združitev vseh neosvobojenih bratov onstran začasnih meja s Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo. Predsednik Boris Kidrič je napovedal skorajšnjo podrobnejšo deklaracijo vlade.

Konzulati v Barceloni pod nadzorstvom

Madrid, 7. (VZN) — Inozemske konzulate v Barceloni, zlasti pa francoskega, so postavili pod policijsko nadzorstvo zaradi dveh katalonskih zastav, ki so ju izobesili v mestu. Prvo so izobesili na balkonu nekega stanovanja v bližini gostilne, kjer je bilo malo preje slišati eksplozijo, drugo pa so izobesili na nekem poslopju v bližini vseučilišča.

Ministri grške vlade nasprotujejo takojšnjim volitvam

Atene, 7. ASP. — Sophoulis je danes povabil Peltekisa, ministra za trgovsko mornarico, naj potrdi, ali zanika izjavo, ki jo je podal neki tuji agenciji. Če bo vztrajal pri svoji izjavi, mu bodo naročili, naj odstopi.

Poročajo, da namerava podati ostavko guverner Egejskih otokov Georgakis.

Domnevajo, da je možno pričakovati ostavko prosvetnega ministra Novasa, poštnega ministra Bourdarasa, in ministra za javna dela Merkourisa, ki vsi nasprotujejo volitvam dne 31. marca.

Kanadsko posojilo Angliji

London, 7. AFP. — Attlee je danes v spodnji zbornici izjavil, da je Kanada podelila Veliki Britaniji posojilo v znesku 1.250 milijonov dolarjev, kar pomeni 281 milijonov funtov šterlingov. Posojilo je plačljivo v 50 letih, počenši z letom 1951 in se bo obrestovalo z 2%.

KRATKE VESTI

LONDON. Zunanje ministrstvo je objavilo, da bo tretjina nemške trgovske mornarice izročena Veliki Britaniji in da se predaja že vrši.

RIM. Agencija AFP poroča, da so vse zveze med Rimom in Andrijo prekinjene, ker so se uporniki polastili oblasti nad mestom. Močna vojaška ojačenja so odpotavala iz Taranta v Andrijo.

KALKUTA. Položaj prehrane v Indiji je sedaj mnogo težji, kot je bil 1943 leta, ko je v Bengaliji umrlo od lakote 1 milijon ljudi.

Incidenti s službenimi predstavniki Jugoslavije v Trstu

Tanjug - Beograd.

Šef inšpektorata za prevzemanje blaga od UNRRA-e za sektor severnega Jadrana je prišel službeno v Trst, da organizira prevzem blaga. V ta namen je prosil pri angleški pristaniški policiji za dovoljenje za prihod v pristanišče. Prvič so mu to odbili. Drugič so ga pozvali pod pretvezo, naj pride po dovoljenje. Ko pa se je tam oglasil, so ga aretirali. Kljub intervenciji gospoda B. White-a, šefa ameriške UNRRA v Trstu, se nahaja še danes v zaporu. Gospod Sperac ima pri sebi pravilen dokument za prihod v Trst, katerega je izdal ameriški predstavnik UNRRA v Ljubljani Bernard J. Forbes.

Istega dne zjutraj je veterinar baze za sprejem živine od UNRRA-e v Prestranku dr. Keber službeno obiskal ladjo «Zona Gale», katera prevaža živino UNRRA-e za Jugoslavijo. V pristanišču se mu je približal angleški vojaški policist, ga oklofutal in ga odpeljal v zapor pod pretvezo, da ima na sebi ukraden plašč. Plašč pa je dr. Keber dobil od UNRRA-ine pošiljke Jugoslaviji. Ta postopek je tem bolj obžalovanja vreden, ker je dr. Keber star 72 let in je to prvič, da ga bi kdo udaril na javnem mestu, povrh vsega pa še pri izvrševanju svoje službene dolžnosti.

Odg. urednik DUŠAN HREŠČAK

† V nedeljo 10. t. m. ob 15 uri bo v Lokvi pogreb štirih borcev

ŠKABARJA KARLA, GOMBAČ IVANA, GREGORIČA FRANCA, SILE ANDREJA

Naj jim bo lahka domača zemlja!

Lokev, 8 marca 1946.

Poizvedbe

FRANKOVIČ FRANC, roj. 19. 3. 1921, bil na komandi Mesta v Vilnici (Belokrajina), zajet od ustašev 30. 9. 1943 in odpeljan v Zagreb, nato v Avstrijo v Gradec. Od tedaj nimamo nikakih vesti. Frankovič Jožef, Lokev 50 pri Divači.

OD TRIGLAVA DO JADRANA

Spodnje Cerovo

Skoraj vsi vaščani so povezani v množičnih antifašističnih organizacijah. Mladina, žene in moje delujejo neutrudljivo v SIAU. Poleg tega pa delujejo tudi na vseh ostalih poljih javnega dela. Pripravljajo se na kulturne prireditve. Po dvajsetih letih so obnovili prosvetno društvo «Preval». Prosvetno drustvo vodi tov. Blažič Aleksander.

Ilirska Bistrica

Kakor v drugih krajih širom Primorja, so tudi v Il. Bistrici organizirali uradniški tečaj. Na njem bodo vzgojili uradniški kader, ki bo opravljal upravne posle. Na tečaju posvečajo največjo pažnjo jezikovni izpopolnitvi gojencev. Poleg tega pa jih bodo usposobili tudi na tehničnem polju.

Tolmin

Nedavno so zborovali zastopniki podružnic Enotnih sindikatov vsega tolminskega okraja. Navzoči so bili zastopniki železničarjev, zastopniki čevljarske zadruge in podružnic mešanih strok. Zborovanje je vodil tov. Rudi, predsednik krajevnega mednarodnega sveta. Tov. Ljubo, tajnik OkO SIAU, je v svojem referatu orisal boj primorskih delavcev cone A in cone B ter govoril o njihovem ekonomskem in socialnem stanju. Navzoči so živahno posegli v diskusijo in ugotovili, da samo enotna borba in načrtno delo lahko pomagata k izboljšanju delavskih življenjskih pogojev. Na tem zborovanju so sprejeli tudi načrt za prvomajsko tekmovanje. Delavci so pokazali, da se zavedajo potrebe po skupnem, enotnem delu, ki bo edino lahko zavarovalo pridobitve boja.

Šempeter

Žene so bile že v času borbe tesno povezane v svoji antifašistični organizaciji, ki je takrat štela 135 članic. Zbirale so hrano in zdravila za partizane ter prenašale pošto in literaturo mimo sovražnih postojank. Po osvoboditvi se je organizacija še razširila. Nedavno so imele žene svojo prvo konferenco, na kateri so sklenile, da bodo aktivno nadaljevale s svojim delom. Konferenci je sledila kulturna prireditev, katere izkupiček je šel v dobrodelne namene. Žene so darovale 3.000 lir za «Dijaško matico», 1.000 lir za tiskovni sklad «Soškega tednika», 3.000 lir za sirote padlih partizanov, 5.000 lir za pogorelce Rihenberka in 3.000 lir za krajevno socialno skrbstvo.

Idrija

Pred kratkim se je vršila okrajna mladinska konferenca, katere se je udeležilo preko 1000 delegatov. Mladina je z največjim navdušenjem sprejela naloge, ki jih bo izvršila v zvezi z novoletno poslanico maršala Tita. Srednješolska mladina je sklenila, da bo pripomogla k uničenju borovega prelca. V zvezi z obnovo, so posamezne vasi obljubile, da bodo pripravile apnenice in pesek za gradnjo ter obenem pomagale čistiti ruševine tudi drugim vasem. Poleg tega bo mladina pomagala pogozdovati pri Cerknem, Črnem vrhu in Beli. Gojenci srednje tehnične šole bodo v nedeljah hodili po vaseh, kjer bodo popravljali kmetijsko orodje. Opravljali bodo kovaško, kleparsko in ključavničarsko delo. Počivili bodo kulturno prosvetno delo in vstopili v prosvetna društva. Za pomladansko setev pa bodo ustanovili delovne brigade, ki bodo pomagale predvsem najbolj prizadetim krajem.

Pliskovica

V teku zime so vaščani razširili 500 m ceste, ki pelje proti Komnu. Obenem so popravili tudi druge občinske poti, za kar so rabili nad 8.000 delovnih ur in 160 m-3 gramoza. V tem času so zgradili tudi 1 apnenico. Poleg tega so vaščani nabrali za «Dijaško matico» 6.043 lir, v teku «Partizanskega tednа» pa 9.140 lir. Aktivni so tudi na kulturnem polju. Prosvetno društvo «Emil» priredi skoro vsak teden kako kulturno predstavo. Tudi vaški pionirji so se odlikovali. Priznanje gre tudi učiteljicama Vestni in Stani, ki dobro skrbita za vzgojo otrok. Mladina je očistila borove gozdove. Udeležuje se svojih sestankov, v prosttem času pa pere vojakom IV. bataljona OJA. Sedaj si je zadala nalogo, da bo sama priredila kulturni miting.

Kulturni krožek „M. Kraljič"

Danes ob 20. uri bo v sedežu kulturnega krožka «Kraljič» koncert. Sodelovali bodo: sopran Bruna Vecchiet, bas Riccardo Schillani in zbor Rota pod vodstvom učitelja Tino Vecchieta.

Kulturni krožek „G. Zol"

V soboto, 9. t. m. bo dramski odsek načega krožka igral komedijo «Živo srebro» od S. Zambaldi.

Prehrana

Namizni sir. Od jutri do četrtka 14. t. m. bodo delili sir za vse potrošnike v mestu od 19. do 65. leta, in sicer po 70 g na osebo. Cena: 235 lir za kg.

Bolniki, ki imajo pravico do dodatka mesa, lahko od danes naprej dvignejo 250 g jajčnega praška, in to na odrezke z datumom od 1. do 10. t. m. Cena: 455 lir za kg.

Vsi peki (delodajalci) naj pridejo na izredno sejo, ki bo danes ob 17.30 na Piazza della Borsa št. 2. Gre za važna obvestila.

TRST

Enotni sindikati

Sindikat gradbene stroke. Vsi delavci dekoraterji so vabljeni na sestanek, ki bo danes 8. t. m. v ulici Imbriani 5, I., soba št. 7.

Tržaško podporno pogrebno društvo pri Sv. Jakobu sklicuje 10. t. m. ob 10. uri v društvenih prostorih občni zbor. Vabimo vse!

RADIO

PETEK, 8. MARCA

7 glasba za dobro jutro; 7.15 poročila v slovenščini; 7.45 koledar; 7.55 pestra jutranja glasba; 11.30 pesmi; 11.45 univerza po radiu; 12 orkester Mojetta; 12.30 predavanje v slovenščini; 12.45 poročila v slovenščini; 13.15 reproducirana glasba; 13.30 harmonični orkester; 14 razno; 14.15 pregled vesti; 17 prenos iz Vidma; 18 obvestila svojcem; 18.30 pestra glasba; 18.40 angleška lekcija; 19 komorni zbor (slov.); 19.30 obvestila svojcem (slov.); 19.45 Rimsky-Korsakov: Španski capriccio (slov.); 20 poročila v slovenščini; 20.30 glasba na orglah; 20.40 predavanje o Danteju; 21 operetna glasba; 21.45 poje Paul Robeson; 22 folkloristična oddaja; 22.30 plesna glasba; 23 zadnje vesti v slovenščini; 23.25 nočno zabavišče.

FIZKULTURA

Dokončne tekme v tržaškem okrožju

Za dokončne pokrajinske tekme sta se uvrstili, kakor je razvidno iz klasifikacije, enajstorici Škednja in Tovarne strojev.

Kratice pomenijo: I igrane, D dobljene, N neodločene, Z zgubljene, P prejeti goli, D dani goli, T točke.

	I	D	N	Z	P	D	T
Škedenj	3	2	1	0	8	2	5
Tovarna strojev	3	2	0	1	6	4	4
Nabrežina	3	1	0	2	2	4	2
Opčine	3	0	1	2	3	9	1

Klasifikacija

Skupina A

	I	D	N	Z	P	D	T
Montebello	4	2	2	0	7	4	6
Čebulec	4	2	1	1	19	8	5
Tovarna strojev	3	1	2	0	8	6	4
Dugolin	4	1	2	1	6	6	4
Primorje	4	1	1	2	9	10	3
Pisoni	2	0	2	0	2	2	2
Rinaldi	3	1	0	2	6	8	2
Kolonkovec	2	0	0	2	1	14	0

Skupina B

	I	D	N	Z	P	D	T
Prosveta	4	4	0	0	13	2	8
Gaslini	3	2	0	1	20	4	4
Nabrežina	1	1	0	0	2	0	2
Kačun	3	1	0	2	4	26	2
Rocol	4	1	1	2	10	8	2
Rojan	4	0	2	2	4	14	2
Kaučič	2	0	1	1	2	3	1
Škedenj	3	1	0	2	7	5	1

Nedeljske tekme

V nedeljo 10. t. m. bodo odigrali sledeče tekme: Rinaldi - Kolonkovec ob 8 uri; Škedenj - Gaslini ob 10 uri in Čebulec - Montebello ob 13 uri, vsi na igrišču CRDA; Rojan-Kačun ob 13 uri in Pisoni - Tovarna strojev ob 15 uri na openskem igrišču; Roc